

Memo

memonummer	190510-028	
datum	31 mei 2019	
aan	de heer F. van Gorp	Plan & Omgeving B.V.
van	S.J.M.P. Halters	Buijs Eco Consult B.V.
plan	Sloop, kap en nieuwbouw voor supermarkt Hoofdstraat 31 Wolphaartsdijk	
projectnr.	190510	
betreft	Ecologische quickscan Wet natuurbescherming Wolphaartsdijk	

Ecologische veldcontrole (quickscan)

Op 10 mei 2019 heeft een terreinbezoek plaatsgevonden op bovengenoemde locatie. De globale locatie van de werkzaamheden is opgenomen in figuur 1.

Figuur 1: Globale planlocatie in rode contour (Bron: opdrachtgever)

Aanleiding en doel

Er wordt beoogd om bebouwing te realiseren, hiervoor moet een niet meer in gebruik zijnde woning en 3 oude beuken gesloopt danwel gekapt worden. (zie figuur 1). Omdat bij bouwontwikkeling sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling dient de opdrachtgever op de hoogte te zijn van eventueel aanwezige natuurwaarden, danwel beschermde soorten flora en fauna in/nabij de planlocatie.

In het kader van het aspect 'ecologie' van dit niet bestendig beheer/ruimtelijke ontwikkeling dient er een quickscan gedaan te worden om te bepalen of er mogelijk negatieve effecten voor aanwezige beschermde plant- en/of diersoorten in de (per 1-1-2017 van kracht geworden) Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen activiteiten ontstaan en vastleggen of de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en welke voorwaarden hier eventueel voor gelden. De opdrachtgever heeft aan Buijs Eco Consult de opdracht gegeven om in dit kader een quickscan Wet natuurbescherming, onderdeel soortbescherming in het plangebied uit te voeren.

Wettelijk kader

Vanuit de Wet natuurbescherming is bij ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het doel van de Wet natuurbescherming is o.a. het in standhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Voor een uitgebreide toelichting op de Wet natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 1.

Voor vogels wordt voor niet bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing verleend in het kader van de Wet natuurbescherming. Werkzaamheden zijn hierdoor enkel mogelijk buiten de kwetsbare periode (buiten het broedseizoen) of indien geen sprake is van aanwezige vogelnesten.

Bestaande situatie

De planlocatie ligt in de kern van Wolphaartsdijk, aan de Hoofdstraat en ten zuiden van het Natura2000 gebied het Veerse Meer. Een overzichtsplaatje van de planlocatie is opgenomen in figuren 2 en 3. Hieruit blijkt eveneens dat de planlocatie niet in NNN-gebied en nabij Natura 2000 gebied gelegen is (en hier geen deel van uit maakt).

Figuur 2: Ligging plangebied in rode contour met in groen NNN-gebieden (bron: kaarten zeeland)

Figuur 3: Ligging plangebied in rode contour met blauwe en licht groene arceringen Natura 2000 gebied Oosterschelde (bron: kaarten zeeland)

De locatie is niet gelegen in Natura2000 gebied (Oosterschelde). Het perceel ligt tevens niet in NNN-gebied. Natura 2000 gebied (Veerse Meer ligt op > 1,7 km afstand ten opzichte van de geplande nieuwbouw. Het dichtstbij zijnde NNN-gebied ligt op eveneens > 100 m afstand (ca. 0,2 km). Gezien het feit dat de plannen niet in de NNN gebieden/Natura2000 gelegen zijn en werkzaamheden > 100 m van deze gebieden zullen plaatsvinden zijn de werkzaamheden niet direct van invloed op deze gebieden.

Aangezien de werkzaamheden niet Natura 2000 gebied en/of NNN-gebied plaatsvindt, vindt geen kwaliteitsverlies of versnippering plaats. Het aspect stikstofdepositie wordt in een separate rapportage behandeld en vormt geen onderdeel van deze beoordeling.

Uitvoering veldcontrole

Op 10 mei 2019 is door middel van een veldbezoek ter plaatse van plangebied figuur 1 door S.J.M.P. Halters van Buijs Eco Consult beoordeeld of sprake is van rust en/of verblijfplaatsen van beschermde soorten volgens de Wet natuurbescherming.

Bij de veldcontrole is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten. In onderstaande figuur 4 is een impressie van de planlocatie opgenomen.

Figuur 4: impressie plangebied met in geel enkele waargenomen gaten/kieren scheuren

In de omgeving van het plangebied zijn vogels zoals huismus, houtduif, roodborst, turkse tortel, merel en spreeuw waargenomen. Daarnaast kunnen algemeen voorkomende soorten zoals kleine zoogdieren (muizen konijn, egel etc.) voorkomen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze algemene voorkomende kleine zoogdiersoorten een algemene provinciale vrijstelling, uiteraard moet wel de zorgplicht in acht worden genomen. Beschermde flora is niet waargenomen en wordt niet verwacht.

Voor strikter beschermde soorten geldt deze provinciale vrijstelling niet. Vleermuizen (alle soorten) bewonen bewoning en/of bomen en hebben hun verblijfplaatsen in (kleine) gaten, kieren, scheuren. En hun voorkomen kan op basis van de quickscan op voorhand niet worden uitgesloten. Deze kunnen ondanks de reeds uitgekilde versie van de bebouwing nog steeds voorkomen ter plaatse van, het pannendak, boeiboorden/belijsting, aanhechting tussen schoorstenen en dakleer, kopgevel, luiken, en het zichtbare gat in de achterste beuk. Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden om aanwezigheid aan te tonen danwel uit te sluiten.

Verder is in een van de beuken een nest waargenomen. Of dit nest (en door welke vogel) deze gebruikt wordt zal tevens nader beoordeeld moeten worden. Indien een of meerdere beschermde soorten worden aangetroffen dan dient voor de voorgenomen plannen een ontheffing te worden aangevraagd (en verkregen) voor verdere activiteiten ten aanzien van sloop danwel ongeschikt maken van verblijfplaatsen mogen worden uitgevoerd.

Tabel 1

Soort/ functieaantasting	Aanwezigheid	Beschermingsregime	Vervolg/actie
Vogels	Ja, diverse soorten waaronder huismus (jaarrond beschermd) die broedt in omliggende woningen. En een nest in een van de drie grote beuken.	Vogelrichtlijn	Nader onderzoek en vervolgens Starten (voorbereidend) werk buiten broedseizoen.
Vleermuizen	Mogelijk diverse soorten aanwezig. Binnen het te ontwikkelen plangebied diverse mogelijke verblijfplaatsen. Aanwezige boom met holte staat op nominatie voor kap.	Habitatrichtlijn	Nader jaarrond onderzoek Ter verkorting van eventuele benodigde tijd na een noodzakelijke ontheffing het plaatsen van 4 vleermuiskasten
Overige zoogdieren	Vermoedelijk haas, diverse muizen etc. Aanwezigheid voor kleine marterachtigen wordt onaannemelijk geacht; in dorsporen zonder dekking van takkenrillen en/of struweel	Overige soorten en algemene vrijstellingsregeling	Zorgvuldig handelen toepassen
Amfibieën en reptielen	Mogelijk algemene soorten nabij	Overige soorten en algemene vrijstellingsregeling	Zorgvuldig handelen toepassen
Vissen	n.v.t. geen water	-	-
Overige fauna	-	-	-
Flora	-	-	-

Resume en aandachtspunten:

- 1 De planlocatie is niet gelegen in en/of nabij Natura2000/ NNN-gebied. Kwaliteitsverlies danwel versnippering van deze natuurgebieden als gevolg van de nieuwbouwplannen is niet aan de orde.
- 2 Op locatie is nader onderzoek naar vleermuizen en het waargenomen nest noodzakelijk. Tevens kan hiermee aan-/afwezigheid van huismus en gierzwaluw (urbane vogelsoorten met jaarrond beschermd nest) ter plaatse worden beoordeeld.
- 3 Op de planlocatie zijn verder ook algemeen voorkomende zoogdieren en wellicht enkele broedvogels in de omliggende hagen (zoals bijvoorbeeld de waargenomen merel, turkse tortel) als beschermde soorten te verwachten.
- 4 Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor de algemene zoogdiersoorten een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel blijft het principe zorgvuldig handelen van toepassing.
- 5 Door werkzaamheden na het vervolgonderzoek en eventuele ontheffing, buiten het broed-/voortplantingsseizoen (15 maart t/m 15 juli) te starten (of als dit niet past in de planning net voor aanvang van bouwwerkzaamheden een check op aanwezigheid van broedvogels etc. binnen het bouwvlak en de direct invloedsfeer uit te laten voeren) wordt invulling gegeven aan zorgvuldig handelen. Hiermee wordt tevens voorkomen dat nesten van vogels worden verstoord, beschadigd en/of vernietigd en verbodsbepalingen (zie bijlage 1 wettelijk kader) worden overtreden.
- 6 Om eventuele gewenningstijd van alternatieve verblijven voor vleermuizen al te starten kan het zinvol zijn om gelijktijdig met het onderzoek reeds 4 vleermuiskasten aan de te behouden bebouwing te plaatsen.

Literatuur

- Bekker, D.L. & J.B.M Thijssen 2012. Verspreidingsonderzoek, Nederlandse Zoogdieren. VONZ 2011. Rapport 2012.03. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Diepenbeek, A. van, 1999. Veldgids diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Krijgsveld e.a. 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels, Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie Bureau Waardenburg Culemborg.
- Strumpel, T. & Strijbosch H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Wynhoff, I., Swaay, van C., & Made van der J., Veldgids Vlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

- www.zeeland.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.telmeel.nl

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedsspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Planen worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het plangebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en planvorming te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overal** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- Overige ‘nationaal beschermde’ soorten:
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en ‘doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort’.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermd en beschermd soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermd gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermd soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.

Nader onderzoek vleermuizen en overige jaarrond beschermde soorten

Hoofdstraat 31 Wolphaartsdijk

Projectnummer 200111

17 juni 2020, rev. 01

Auteur

ing. S.J.M.P. Halters

Opdrachtgever

Plan en Omgeving

Polderweg 6

4444 AA 's-Heer Abtskerke

Inhoudsopgave

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN EN OVERIGE JAARROND BESCHERMDE SOORTEN.....	1
HOOFDSTRAAT 31 WOLPHAARTSDIJK.....	1
1 INLEIDING	3
2 METHODE	4
2.1 VLEERMUISONDERZOEK	4
2.2 WERKWIJZE.....	4
2.3 VELDBEZOeken EN OMSTANDIGHEDEN.....	4
2.4 AANPAK EN ONDERZOCHE FUNCTIES	5
3 RESULTATEN VELDONDERZOEKEN	6
3.1 BESCHRIJVING WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN	6
3.2 WAARGENOMEN FUNCTIES VLEERMUIZEN.....	6
3.3 WAARNEMINGEN PER VLEERMUISSOORT.....	7
3.4 AANWEZIGE OVERIGE SOORTEN	9
3.5 MITIGATIE/COMPENSATIE.....	10
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	11
LITERATUUR.....	12
BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER.....	13

1 Inleiding

Naar aanleiding van de voorgenomen herontwikkeling, (sloop van de woning en bijgebouwtje en uitbreiding van de supermarktllocatie) is een nader onderzoek naar de aan- danwel afwezigheid van vleermuizen uitgevoerd op deze locatie. De twee grote bomen (rode beuk) blijven behouden, deze bomen staan op de gemeentelijke en landelijke historische/waardevolle bomenregister opgenomen.

Tevens is ter verificatie van de geschiktheidsbeoordeling in de quickscan (niet tot beperkt geschikt) tevens gekeken naar de aan/afwezigheid van huismuis en gierzwaluw. De panden zijn in principe weinig geschikt voor deze soorten maar ter verificatie is wel bij ieder voorjaarsbezoek ook aandacht besteed aan eventuele aanwezige broedvogels. Daarnaast is gekeken van eventueel in de bomen aanwezige jaarrond beschermde vogelnesten.

Het onderzoek is toegespitst op het voorkomen van (m.n. gebouwbewonende en boombewonende) vleermuizen om daarmee de voorgenomen ontwikkeling (het slopen en herontwikkelen) zorgvuldig te kunnen voorbereiden en uitvoeren (zie figuur 1.1).

Figuur 1.1. Ligging van de onderzochte locatie (bron: opdrachtgever)

In dit kader is door de opdrachtgever de opdracht verstrekt om (volgens het vleermuisprotocol 2017), onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid, gebruik en eventuele functies van vleermuizen in het plangebied, Hoofdstraat 53 en omgeving, in kaart te brengen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de methode van onderzoek en werkwijze toegelicht. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de veldbezoeken uitgewerkt en is de noodzakelijke maatregelen beschreven. In hoofdstuk 4 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

2 Methode

2.1 Vleermuisonderzoek

Het terrein is bezocht op 3 juni, 11 juli, 3 september en 10 oktober 2019 en 29 mei 2020 (zie tabel 1). Er is gebruik gemaakt van de batdetectoren Pettersson D240x, D230 Echometer (Touch 2 pro) en een of twee Songmeters SM4 BAT met GPS-logger. Opgenomen geluiden zijn geanalyseerd met de programma's BatSound en Kaleidoscope. Er is iedere ronde geïnventariseerd met een tot twee ter zake deskundige waarnemers, door S. Halters en/of R.J. Buijs en/of van Buijs Eco Consult B.V. Daarbij is gewerkt volgens het vleermuisprotocol 2017.

Mogelijk te verwachten soorten op de locatie waren:

- Gewone dwergvleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Laatvlieger;

En eventueel minder veelvuldig voorkomende soorten zoals:

- Rosse vleermuis;
- Grootoorvleermuis (spec.);
- Meervleermuis;
- Watervleermuis;
- Baardvleermuis (spec.).

2.2 Werkwijze

Tijdens de bezoeken is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (FLIR E6/ Pulsar Helion XP50) en een krachtige zaklamp (Feniks) om aanwezige vleermuizen in hun bewegingen te kunnen volgen. De veldbezoeken zijn merendeels uitgevoerd vanaf zonsondergang. Het laatste bezoek is uitgevoerd vanaf 2 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Bij alle bezoeken is verder gezocht naar sporen van vleermuisactiviteit (keutels e.d. nabij mogelijke in- en uitvliegopeningen), deze zijn niet waargenomen. Tijdens het ochtendbezoek, het eerste voorjaarsbezoek en tijdens de najaarsbezoeken zijn aanvullend geluidsopnamen gemaakt met vleermuisloggers SM4Bat FS om sociale geluiden met hun jongen danwel baltsgeluiden achteraf te kunnen analyseren.

Tijdens deze veldbezoeken is tevens gelet op de aanwezigheid van overige urbane soorten (huismus en gierzwaluw). Het inbandig bezoek is reeds tijdens het veldbezoek van de quickscan uitgevoerd. De resultaten van het inbandig bezoek zijn ook in de memo van de quickscan opgenomen.

2.3 Veldbezoeken en omstandigheden

Tabel 2.1. Overzicht met bezoekdata, tijden en weersomstandigheden

Datum	Aanvangstijd	Eindtijd	Weer
voorjaarsbezoeken			
3 juni 2019	21.45	00.00	16 °C, wind 3 Bft W, geheel bewolkt
11 juli 2019	22:00	00:10	19 °C, wind 2 Bft W, vrijwel geheel bewolkt
29 mei 2020	03.30	05.40	16 °C, wind 3 Bft NO, vrijwel geheel bewolkt
najaarsbezoeken			
3 september 2019	20:15	23.00	17 °C, wind 3 Bft WZW, geheel bewolkt
10 oktober 2019	18:50	22:30	13 °C, wind 4 Bft ZW, geheel bewolkt

2.4 Aanpak en onderzochte functies

Per bezoek is te voet een route afgelegd rond het te slopen pand en de directe omgeving. Daarnaast is ook het overig terreindeel belopen na uitvlieg/invliegtijd om een beoordeling te kunnen maken op overige functies.

Op locatie is gekeken naar alle typen verblijfplaatsen (zomer- en kraamverblijfplaatsen in de voorjaarsperiode en paarverblijfplaatsen in de najaarsperiode, hiermee zijn winterverblijven in warme perioden ook meegenomen. Voor de in paragraaf 2.1 aangegeven mogelijk aanwezige soorten.

Winterverblijven werden op locatie niet verwacht (behalve een evt. langer gebruikt zomer/paarverblijf bij een milde winter) omdat de waargenomen potentiële verblijflocaaties daarvoor niet geschikt zijn. Dan moet sprake zijn van een grote ruimte in spouw, met zware warmtebuffering; denkend aan het enorme bakstenen gebouw De inktpot in Utrecht, waarbij in de spouwmuren grote inpandige ruimten beschikbaar zijn, wat dienst doet als winterverblijfplaats.

Aangezien geen andere verblijfplaatsen (zomer- paarverblijf) waargenomen zijn, is/kan ook geen sprake van een incidentele winterverblijfplaats (in warmere momenten van de winter). Ook is tijdens de najaarsbezoeken geen zwermen waargenomen wat duidt op aanwezigheid van winterverblijfplaatsen.

Daarnaast is tevens gekeken naar aanwezigheid van essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied binnen het plangebied, voor de in het onderzoek aangegeven (en op locatie potentieel te verwachten soorten). In paragraaf 3.2 is per functie verwoord of deze waargenomen zijn of niet (en daarmee is weleens waar indirect aangegeven welke functies zijn beoordeeld).

3 Resultaten veldonderzoeken

3.1 Beschrijving waarnemingen vleermuizen

De volgende soorten zijn meermaals en met zekerheid vastgesteld:

- Gewone dwergvleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Laatvlieger.

In onderstaande tabel is een overzicht van de opgenomen en geanalyseerde geluidsbestanden weergegeven. Tijdens het tweede bezoek zijn geen opnamen gemaakt.

Tabel 3.1. Geluidsopnamebestanden

Rijlabels	Gewone dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis	Laatvlieger	RUIS	Eindtotaal
Datum/afkorting	PIPPIP	PIP NAT	EPTSER	Noise	Eindtotaal
2019	665	9	2	8	684
3 juni	201		1	1	203
3 sep	376	4	1	7	388
10 okt	88	5			93
2020	51	1			52
29 mei	51	1			52
Eindtotaal	716	10	2	8	736

Verklaring:

Waarneming is een geluidsopname op een bepaald moment: een vleermuis kan met rondjes vliegen als een exemplaar voor een grote hoeveelheid waarnemingen zorgen. Hoeveelheid waarnemingen zegt dus niet direct iets over het aantal voorkomende vleermuizen. De ruisopnamen zijn uit het overzicht gehouden.

Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn verschillende vleermuissoorten en verschillende gebruiksoorten van de gebieden (foerageren, vliegroute, en eventuele verblijfsplaatsen) bepaald. In onderstaande tekst is een beknopte toelichting gegeven van de verschillende functies die het plangebied (en de directe omgeving) vervult voor vleermuizen (en voor welke soorten). Vervolgens wordt ingegaan of deze functie vanwege de voorgenomen ontwikkeling wordt beperkt danwel deels komt te vervallen en welke maatregelen hiervoor nodig zijn om dit te compenseren/mitigeren.

3.2 Waargenomen functies vleermuizen

Ter plaatse van de bebouwing en de te kappen bomen zijn geen verblijfplaatsen waargenomen. In de te behouden woning ten oosten van de horecapanden is wel een paarverblijf (en mogelijk tevens gebruikt als zomerverblijf) aangetroffen van de gewone dwergvleermuis.

Nabij het plangebied is beperkte vleermuisactiviteit waargenomen. Het aanwezig groen is geen (essentieel) foerageergebied. Wel worden de groene structuren rondom het plangebied als diffuse vliegbegeleiding gebruikt.

Verder wordt het groen en de rondom de verlichting op een aantal locaties (maar verspreid over alle bezoeken en wisselend van locatie) door een exemplaar gewone dwergvleermuis gebruikt om te foerageren. Dit verdwijnt mogelijk in kader van de herontwikkeling. In de directe omgeving zijn echter veel meer locaties (beter) geschikt gebied (en op korte afstand) aanwezig waar gefoerageerd kan worden. Aangezien het om een enkel exemplaar gaat en er in de directe nabijheid voldoende alternatieven aanwezig zijn (tuinen en wateren met oevervegetatie direct rondom het plangebied) gaat met het eventueel verdwijnen van het aanwezige groen in het plangebied geen essentieel foerageergebied verloren. Essentiële vliegroutes zijn ter plaatse van het plangebied ook niet aangetroffen.

In figuur 3.1 is zijn de locaties met waargenomen vleermuizen van het totaal onderzoek op kaart weergegeven. In de ovale contouren zijn de locaties met foerageeractiviteit opgenomen (enkele exemplaren, per locatie/keer).

Figuur 3.1 Waargenomen foerageergedrag (in gele contour)

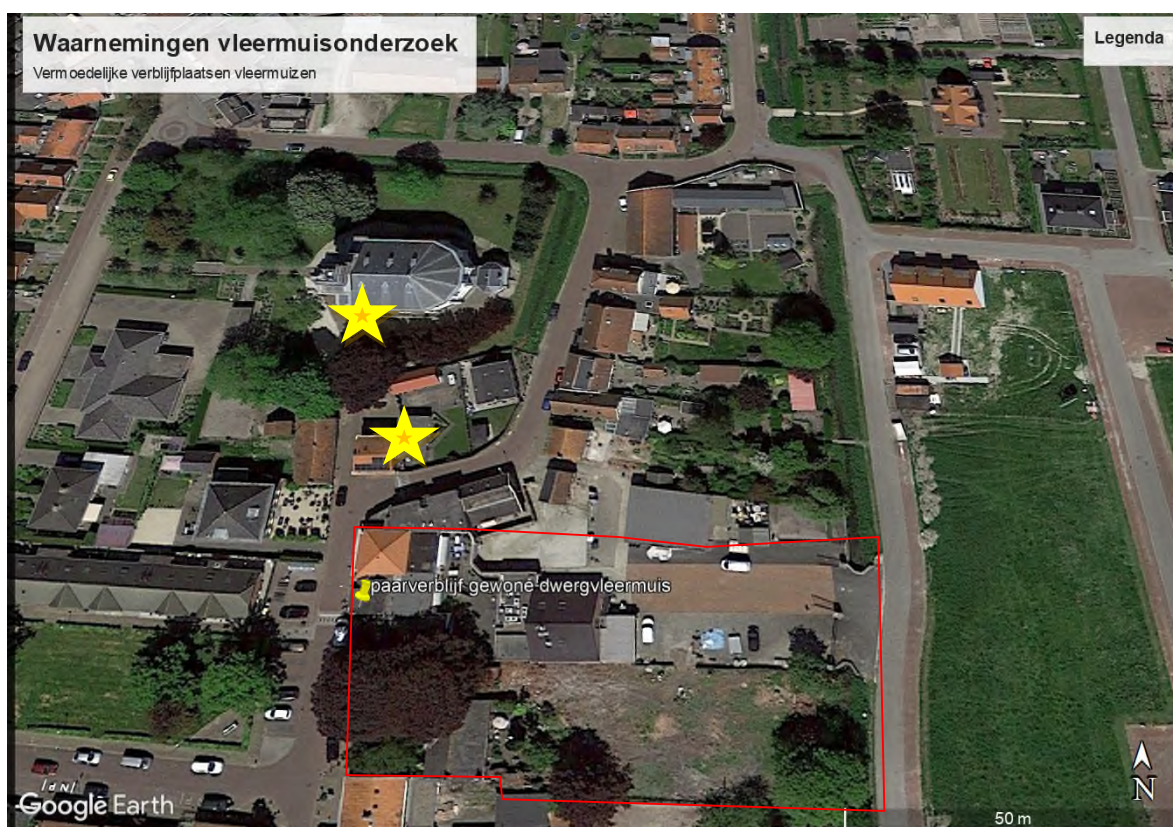
3.3 Waarnemingen per vleermuissoort

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en is overwegend een typische gebouwbewoner. Als gekeken wordt naar de locatie van de waargenomen roep van de gewone dwergvleermuis, in combinatie van de locatie het plangebied dan blijkt dat vermoedelijk sprake is van een paar-/zomerverblijf van een mannetje gewone dwergvleermuis in het te behouden pand juist ten noorden van het plangebied. Dit wordt bevestigd met zichtwaarnemingen tijdens de veldbezoeken.

Zo is bij het ochtendbezoek in mei 2020 tot zonsopkomst een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen, die vervolgens aan straatzijde vliegend naar de voorgevel uit het zicht verdween (en vermoedelijk ter plaatse in de woning direct ten noorden van het plangebied is ingevlogen). Daarnaast is in het najaar baltsvluchten waargenomen langs de gevel van dit pand, waarbij vluchten rond deze woning zijn gevolgd. (figuur 3.2). Hierdoor is het aannemelijk dat daar sprake is van een paarverblijf. Aangezien dit deel van de bebouwing van het pand buiten de scope van de werkzaamheden ligt wordt deze verblijfplaats niet verstoort of vernietigd tijdens en na de voorgenomen werkzaamheden: ook de bomen daar dichtbij blijven behouden.

Tevens zijn tijdens het ochtendbezoek van 2020 enkele exemplaren overgevlogen in de richting van de ten noorden van het plangebied aanwezige kerk (en de bebouwing direct ten zuiden hiervan). Op deze plaats is foerageeractiviteit van ten minste 3 gewone dwergvleermuizen waargenomen tot kort voor zonsopkomst. In deze omgeving is vermoedelijk een verblijfplaats van meerdere exemplaren aanwezig. Aangezien dit buiten het plangebied valt is de exacte locatie (en aantal invliegers) niet bepaald maar is aandacht besteed aan vleermuisactiviteit binnen het plangebied.

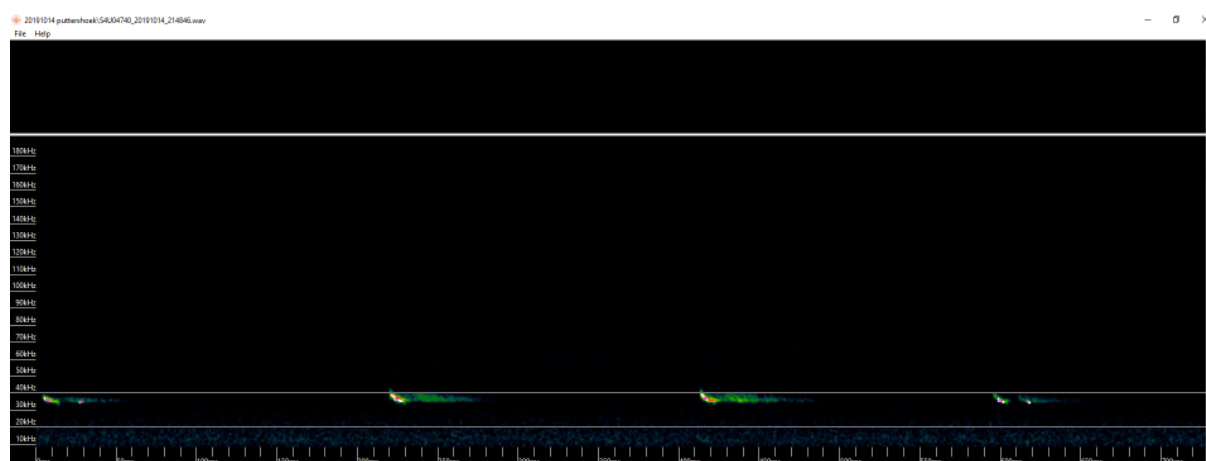

Figuur 3.2 Vermoedelijke locatie paar-/zomerverblijf gewone dwergvleermuis (gele punaise paarverblijf, sterren zomerverblijf) met in rode contour plangebied

Ruige dwergvleermuis

Tijdens de veldbezoeken is, uitgezonderd in de migratieperiode (najaar) slechts incidenteel de aanwezigheid van ruige dwergvleermuis waargenomen. Dit betreffen langs vliegende exemplaren. De ruige dwergvleermuis is overwegend een typisch boom bewonende soort. In het najaar kunnen echter paarverblijfplaatsen in bebouwing ook worden aangetroffen.

Omdat de planlocatie in het westen van Nederland gelegen is en deze soort in het najaar van noordoost naar zuidwest Europa trekt betreffen het vermoedelijk migrerende exemplaren. De sonogram lijkt dit te bevestigen door vrij vlakke pulsen met een relatief lange periode tussen de pulsen in op redelijk gelijkmatige afstanden; ofwel het type echolocatie tijdens migratie waarbij grote afstanden worden afgelegd. Wanneer een vleermuis foerageert zijn de pulsen veel korter na elkaar en minder vlak (een groter frequentiebereik per puls).

Figuur 3.3 Sonogram ruige dwergvleermuis (sterkste geluid rond de 38 kHz) 14 oktober 2019 21:48

Met behulp van de warmtebeeldcamera is verder gezocht naar een mogelijke roepposten/verblijven deze zijn in het plangebied niet waargenomen. De enkele beperkte ruimten zijn hierbij beoordeeld evenals de bomen in het plangebied. Tijdens het uitgevoerde onderzoek is van de ruige dwergvleermuis geen verblijfplaats in (of direct nabij) het plangebied waargenomen. Hierbij is gericht aandacht besteed (beoordeling door middel van warmtebeeldcamera) aan de enkele gaten in de te kappen bomen: hierbij zijn geen signalen waargenomen dat deze dienst doen als een verblijfplaats.

Laatvlieger

In 2019 is tevens enkele malen een laatvlieger waargenomen. De laatvlieger is net als de gewone dwergvleermuis een typische gebouwbewoer en is een van de grotere soorten vleermuizen die in ons land voorkomt. Verblijfplaatsen worden vooral waargenomen op kerkzolders, ruimten onder pannen etc. Gezien het incidentele waarnemen van deze soort (later op de avond en niet bij alle bezoeken) gaat het vermoedelijk om een overvliegend exemplaar.

Bij een verblijfplaats in de directe omgeving zou de soort vermoedelijk bij meer veldbezoeken en veelvuldiger zijn waargenomen/opgenomen.

3.4 Aanwezige overige soorten

Tijdens de veldbezoeken is tevens aandacht besteed aan overige andere urbane soorten (huismus, gierzwaluw). Deze zijn niet aanwezig (broedend) in het plangebied waargenomen. Ook zijn in de bomen geen nesten van jaarrond beschermde vogels waargenomen. Wel dient kap buiten het broedseizoen te worden verricht om verstoring/vernietiging van nesten van overige (algemene) broedvogels te voorkomen. Ook kan ik de talloze ruimten/holten in het oude pand sprake zijn van nestbouw in het te slopen gebouw (kauw, roodborst, witte kwikstaart etc.).

3.5 Mitigatie/compensatie

Ter plaatse van het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of andere beschermde functies voor vleermuizen waargenomen. Wel zijn in de omgeving van het plangebied beschermde vleermuisfuncties waargenomen. Deze zijn echter buiten het plangebied aanwezig (paar-/zomerverblijf in te behouden bebouwing), danwel in andere bebouwing van derden (tenminste zomerverblijf).

Er is in dit plangebied geen sprake van verplichte mitigatie en/of compensatie als gevolg van de voorgenomen herontwikkeling.

Vrijblijvende tip voor natuur inclusief ontwikkelen

Om bij te dragen/een meerwaarde te leveren aan de functionaliteit van de omgeving voor vleermuizen en/of overige urbane soorten zou het principe van natuur inclusief bouwen kunnen worden toegepast. Door bijvoorbeeld het toepassen van neststenen en/of geïntegreerde vleermuisverblijven. Dit is echter geen verplichte mitigatie/compensatie aangezien tijdens de veldbezoeken geen beschermde functies van beschermde soorten zijn waargenomen.

Wel dienen de (voorbereidings-, kap-, sloop)werkzaamheden buiten het kwetsbaar broed-/voortplantingsseizoen te worden uitgevoerd om het verstoren en vernietigen van nesten algemeen voorkomende broedvogels te voorkomen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Op de locatie is meermaals de aanwezigheid van drie vleermuissoorten aangetroffen; gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en enkele malen laatvlieger. De gewone dwergvleermuis is een vooral object/gebouw bewonende soort. Deze soort is in het plangebied tijdens de veldbezoeken echter niet met een verblijfplaats binnen het plangebied aangetroffen. De gewone dwergvleermuis is vooral langs vliegend waargenomen. Invliegers, uitvliegers en/of zwermen is in het plangebied niet waargenomen. Wel zijn in de omgeving (maar buiten het plangebied) vermoedelijk enkele verblijfplaatsen aanwezig.

Daarnaast is ook de ruige dwergvleermuis in en nabij het plangebied waargenomen (hoofdzakelijke boombewoners). Dit betreffen vermoedelijk migrerende exemplaren aangezien de waarnemingen voornamelijk in het najaar zijn gedaan (migratieperiode).

De mogelijk te kappen en/of herplanten bomen en de bomen in de directe omgeving van het plangebied bevatten enkele zichtbare gaten, kieren en scheuren en waarbij geen in- en/of uitvliegers bij waargenomen. Wel worden deze bomen (net als het overig openbaar groen in de directe omgeving) gebruikt als vliegbegeleiding en incidenteel foerageergebied. Met mogelijke kap en/of herplanting van de bomen gaat binnen het onderzoeksgebied geen essentieel foerageergebied en/of vliegroute verloren.

Paarverblijfplaatsen (van gewone dwergvleermuis) zijn door middel van baltsroep wel aangetoond. Op basis van de locatie van de baltsroep, het in vlucht volgen van deze baltsende vleermuis (met warmtebeeldcamera) is het baltsen gerelateerd aan een paar-/zomerverblijf direct ten noorden van het plangebied.

Omdat er geen vaste verblijfplaatsen of andere beschermde functies voor vleermuizen zijn vastgesteld kunnen de kap- en sloopwerkzaamheden (buiten het kwetsbaar broed/voortplantingsseizoen) zonder verdere beperking vanuit deze soort worden uitgevoerd. Een ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming is hierdoor niet aan de orde.

Door de werkzaamheden buiten deze kwetsbare perioden uit te voeren wordt invulling gegeven aan het Zorgvuldig handelen principe.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

Buijs Eco Consult BV, Ecologische quickscan Wet natuurbescherming Ecologische quickscan Wet natuurbescherming Hoofdstraat 31 Wolphaartsdijk, 31 mei 2019, 190510-028

Dietz C. en Kieffer A. Veldgids Vleermuizen van Europa, (Nederlandse vertaling) (KNNV uitgeverij, Zeist 2017)

Limpens, H, Mostert K, Bongers W. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997)

Kennisdocument gewone dwergvleermuis

Kennisdocument ruige dwergvleermuis

WWW.KNMI.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.zeeland.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebied specifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen e projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overal** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfsplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

- Overige 'nationaal beschermde' soorten:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boommarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- Habitatrichtlijnsoorten:

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- Vogelrichtlijnsoorten:

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermde soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.

